

הנושא את האשה פרק שנים עשר כתובות קב.

קב.

עין משפט גר מצוה

ו א מיי פכ"ג מהל' אסות ה' יג ופ"ו מהל' זכיה ה' יז טוש"ע אה"ע סימן נא:
 ו ב מיי פ"ח מהל' בטורס ה"ז טוש"ע יו"ד ס"י ט"ז פ"ד:
 ז ג מיי פכ"ו מהל' מלה ולהי ה"כ א סג' עשין ד' טוש"ע ח"מ ס"י קצט ס"ע ד:

תוספות ר"ד

כתיבה זו הלווה אלא בינו לבינו בלא דבר ועכשוו בא להודות לו כך הוא אם הורה לו בכתב כמו שהורה לו בפה ולא אלימא הודאת כתיבתו מהודאת פ"ו דבתי"י הוא כאילו הורה לו בפני עדים דמי אבל לא אלימא כמ"ד להו אתם עדי וק"ל דר"ל ור"י הלכתא כר"י: עיין בערך י"ב בס"ח:

לא בשטרי פסיקא. החתן והכלה פוסקין תנאים שצנייהם שנים עדים והעדים חותמים עדות גמורה. וא"כ מאי למימרא אליטרין כגון לליכא קנין אלא דברים ואשמעינן כדכר גידל דלא בעי קנין: **לכרז לו כהן**. שלא יתנו לכהן אחר: **אי הכי** דטעמא משום שיעבודא דאורייתא הוא והוא ליה כמעיד עדים וחותמים אמאי אין בנו פדוי: **שמא יאמרו פודין**. את הכור בשטרי חוב שיש לו על אחר ומסרו לכהן בפדיוו דלמאי למימר מנה לי האי שטרא ומה לי האי שטרא ואנן מנן במסקת בצורות^א אין פודין לא בעצדים ולא בשטרות ולא בקרקעות וילפינן לה התם מקראי בפרק יש בכור למלה: **לאחר חיתום שטרות**. תחת חתימת העדים כתוב פלוני ערב והוא מודה בדבר: **גובה מנכסים אין חורין**. המלוה מן הערב ולא מנכסים משועבדים כיון דלאחר חיתום השטר הוא הויא לה כמלוה על פה: **אלינא דבן ננס כולי עלמא לא פליגי**. כלומר זהא שפיר קאמרת דר' יוחנן כרבי ישמעאל ולא כבן ננס דמודה רבי יוחנן ללזן ננס פטור דהשתא ומה ערב דשיעבודא דאורייתא הוא דכתבי^ב אנוי אערבנו (בראשית מג) כי ליכא עדים פטור כ"ש כה"ג: ^כ

לא בשטרי פסיקא וכתרב גידל^א דאמר רב גידל אמר רב כמה אתה נותן לבנך כך וכך וכמה אתה נותן לבתך כך וכך ועמדו וקידשו^ב קנו הן הן הדברים הנקנין באמירה **תא שמע**^א כתב לכהן שאני חייב לך חמש סלעים חייב ליתן לו חמש סלעים ובנו אינו פדוי שאני התם דמשועבד ליה מדאורייתא אי הכי בנו אמאי כתב כדי לברר לו כהן אי הכי בנו אמאי אינו פדוי כדעולא דאמר עולא דבר תורה פדוי לכשיתן ומ"ט אמרו בנו אינו פדוי גזירה שמא יאמרו פודין בשטרות אמר רבא כתנאי^ב ערב היוצא אחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין מעשה בא לפני רבי ישמעאל ואמר גובה מנכסים בני חורין אמר לו בן ננס אינו גובה לא מנכסים בני חורין ולא מנכסים משועבדים אמר לו למה אמר לו הרי שהיה חונק את חבריו בשוק ומצאו חבריו ואמר לו הנה לו ואני אתן לך פטור שלא על אמונתו הלווה לימא רבי יוחנן דאמר כרבי ישמעאל כבן ננס אליבא דבן ננס כ"ע לא פליגי ^כ

תנאי ערב היוצא אחר חיתום שטרות. ולא חתם עלמנו היטב אלא ואני ערב בעלמא כעין שלמעלה והשתא משמע הכא דערב היוצא אחר חיתום שטרות מיחייב משום דחשיב כמודה ששעה ערב בשעת מתן מעות וקשה לרבי דלא משמע הכי בסוף פ"ג דגיטין (דף כא. טז) דלמרינן התם בעי רמי בר חמא היו מוחקין בצבצלא שהיא שלה וגט כתוב עליה והרי היא יוצאה מתחת ידו כו' מהו מי אמרינן אקנוי אקניתא ניהליה או דלמא כו' ובעי למיפשט רבא מערב היוצא אחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין אלמא דחייב משום דשיעבד נפשיה כשחתם עלמנו בשטר ומשום הכי פשיט שפיר דהא האי שטרא כשחתם בו הערב לאחר זמן כבר היה מסור למלוה והיאך נכסי הערב משועבדין בו והא בעינן ספר מתנה אי לאו דאקנייה ניהליה מלוה לערב ותסור ומהר מסר ניהליה ואי מטעם הודאה מיחייב א"כ לא כרין שיהא קנוי לערב ואומר רבי לטעולם מחמת הודאה מיחייב והכי פשט רבא דאי אמרת בשלמא בעלמא קני כה"ג משום הכי מיחייב הודאה דאלימא מילתא דשטר וחסדיבה הודאה אלא אי אמרת בעלמא לא מיחייב כה"ג אס כן הכא נמי לא אלימא מילתא דהאי שטרא ולא חשיב הודאה. מ"ר (א): **אליבא דבן ננס ב"ע** אא פליגי. פירוש רבי יוחנן לא מני סבר כבן ננס ומימה לר"י דהואיל וכן ננס פליג אדרבי יוחנן דלא חשיב ליה הודאה מני ליה רבי יוחנן דרבי ישמעאל סבירא ליה כותיה דהא בשלהי פ"ג (דף קטו. ט) אמר רבי יוחנן גופיה חלוק היה רבי ישמעאל אף בחנוק ודלמא דוקא בחנוק הוא דפליגי רבי ישמעאל סבר משעבד נפשיה וכן ננס סבר דחנוק לא משעבד נפשיה אלא בהודאה ל"פ כלל דמודה רבי ישמעאל דאיהו הודאה ונראה לי דיש לדקדק מדקתני רישא ערב היוצא אחר חיתום שטרות ואי לא פליגי רבי ישמעאל בהודאה לא הוה ליה למיתני הכי אלא הוה ליה למימר דערב שלא בשעת מתן מעות משעבד נפשיה אלא הא קמשמע לן דאפילו תמני לומר דלא מיחייב משום דלא משעבד נפשיה הואיל ולא הוה מתן מעות מכל מקום מחמת הודאה מיחייב וכי מימא ומנלן דבחנוק פליגי דלמא זהא דוקא פליגי יש לדקדק מדקאמר רבי ישמעאל למה והשיב לו הרי שהיה חונק ואם תמני לומר דמודה רבי ישמעאל בחנוק דלא מיחייב א"כ היכי קאמר ליה למה לא יתחייב משעבד נפשיה ומה השיבו הרי שהיה חונק אין הנדון דומה לראיה אלא ודאי בחנוק נמי פליגי והכי קאמר לו למה לא יתחייב משום דמעבדין הוא דמשעבד נפשיה ושזו שמעתי מר' כדרי ור"י מפרס כולה סוגיא בלא הודאה שלא היה חייב לו כלום מתחלה והא דקאמר חייב אני לך מנה בשטר היינו בשטר גמור שמחתמו היטב שרונה להשתעבד ולהתחייב לו מנה בשטר זה וזהא פליגי רבי יוחנן סבר אלימא מילתא דשטרא לאקנוייה ביה בשטר זה כמו שהודה בפני עדים ואין הדמיון טוב אלא אידי דנקט לעיל דאמר להו אתם עדי נקט נמי הכא כמ"ד להו אתם עדי דמי ואין לתמוה היכי משעבד בשטר זה הא אין מטלטלין נקנין בשטר דיש לומר דהואיל וטרה למכתב שטרא גמור ומשעבד נפשיה שהרי אפילו באמירה בעלמא יש דברים שנקנים כדקאמר בסמוך ועוד דשמעינן ליה לרבי יוחנן דהוא (ב"מ דף טז.) הנותן מתנה מועתת לחבירו קנה אע"פ שלא הגיע לידו דגמור ומקניי הכא נמי ממוך שטרא ליתנס בשטר כה"ג גמור ומקנה ומסיק כתנאי ערב היוצא אחר חיתום שטרות ותסם עלמנו היטב אי פלוגי בן פלוני ערב ומעכשיו הוא משעבד ועכשיו אחיא שפיר היא דגיטין (דף כא. טז) אבל לפי הקונטרס דמעטם הודאה לא כתב בו אלא ואני ערב ומסר לו השטר בפני עדים ופליגי בן ננס ורבי ישמעאל אי הויא הודאה אי לאו ואם תאמר אמאי לא הוה שיעבוד בזה השטר כעדי מסירה י"ל דלא חשיב האי שטר לשעבדו ביה כיון שאין כתוב בו שם הערב אלא כתיבתו דכיון שאין מוכיח מכתבתו שהוא מסרו לא מני לאישתעבדי ביה וא"כ אמאי נקט אחר חיתום שטרות ה"ה קודם חיתום דהוה מיפלגי וי"ל דלהכי נקט אחר חיתום דקודם חיתום אין רגילות לכתוב לשון גרוע אבל לאחר חיתום רגילות הוא לכתוב לשון גרוע בשטר משום שהלוואה כבר נעשית ולפי ר"ת דמיירי בשטר גמור ליכא למימר דהא דנקט לאחר חיתום משום דקודם חיתום גבי לכ"ע אפי' שלא בשעת מתן מעות דהא בן ננס כריש לקיש ולדידה לא מני לאישתעבדי בשטרא אלא להכי נקט לאחר חיתום דלאו מוכחא מילתא דלאחר מתן מעות היה אבל קודם חיתום מוכח מילתא דקודם מתן מעות הוא וזהא מודה בן ננס דמשעבד אלא לאחר חיתום פליג דמוכחא מילתא דלאחר מתן מעות הוא דאי קודם מתן מעות הוה להו לאקדומי לחיתום אלא לא יכלו להקדימו וכ"ת משום הא ליכא הוכחה דלהכי לא הקדימו לחיתום דלא ליגזי ממשעבדי שהרי (א) אי הוה קודם מתן מעות הוה ליה לפרושי אי נמי למיכתב הערבות בלא וא"י דהיכא דלא כתב וא"י לא קיימי העדים עליה אלא מלמא חפשי נפשה הוא כדמסיק ב"ב בסוף (דף קטו. ט) (א) וקשה לפי ר"ת הואיל ומוקי להאי כתיבת מעות שהוא שטר גמור להתחייב בו כשמוסר לו בפני עדים מהייתא טעמא שמחייב שום דבר יתחייב לו שיעבוד נכסים נמי ע"י עדי מסירה כמו אס ליה ממנו דעדי מסירה מפקי ליה לקלא דמנוכח בכמה דוכתי ור"ת הביא ראיה לדבריו מירושלמי דרבי יוחנן וריש לקיש אמרי בכה"ג שלא נתחייב לו קודם לכן דפריך כמה נתחייב זה לזון את זה אשתו לא כן אמר רבי יוחנן ורשב"ל הכותב שטר חוב לחבירו כחוקת שהוא חייב ונמלא שאינו חייב אינו חייב לו כלום ואף על פי שלפי הירושלמי קשה דרבי יוחנן אדרבי יוחנן אין לחוש דבכמה דוכתי פליג אגמרא שלנו: ניתנו

(א) מ"ק יח: קדושין טו. (ב) נפי' בתוס' לעיל ג. ד"ה השתא וכתום' דלקמן קט. ד"ה משג' א. בסורות נא. (ד) נס' נא: (ה) גיטין כא. ב"ב קט"ז. (ו) ודף נא. (ז) נפי' היטב סוגיא דב"ב קט: (ח) נפי' בתוס' טס ד"ה והלכה: (ט) גי' לאי ד"ה בשעת מתן מעות ה"ל (פ) רש"י, (י) גי' וקשה לר"י לפרוש הקונטרס האילו ומוקי לה כו' רש"י.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כתנאי הד"ה טע ד"ה אלינא: (ב) שם ד"ה אלינא. וקשה לפי הקונטרס האילו ומוקי לה להאי:

מוסף רש"י

בשטרי פסיקא. התנאים שצנייהם וממון שפוסקים זה לזה (קדושין טו.) הן הן הדברים הנקנין באמירה. ללא קנין. שיקדושין אין נמי הדין. דההיא הלאה קא מתחתי אהדי גמרי ומקי (שם). כתב לכהן שאני חייב לך חמש סלעים. משום פדיון בנו (בכורות נא). גזירה שמא יאמרו פודין בשטרות. אפילו אין טמני כלום. אי נמי בשטר שיש לו על תמנו (שם נא.). ערב היוצא אחר חיתום שטרות. לאחר שחתם השטר כתב הערב כת ידו ואני ערב (גיטין כא.). גובה. המלוה ממנו. מנכסים בני חורין. אבל לא משעבדי כיון לליכא שטר בעדים לית ליה קלא והוה ליה כמלוה על פה (שם) כיון דלא תמני עדים על הערבות, והוא הדין לערב בלא שטר אחר מתן מעות (רשב"א ב"ב קטו.).

